

Az előfizetési ára:
 Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 2 „ 50
 Negyed évre . . . . . 1 „ 25

Közlegyeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:
 Egész évre 4 forint, félfévre 2 forint.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethetni
 és egyes lappeldányokat venni lehet a kiadóhivatalban, ENGEL Lajos, VALENTIN Károly fia. BÖHM M., HOCHREIN J., WEIDINGER N. (Domján I.) üzletében és a fűdőhanytözsdeben.

Hirdetések:
 mindenkor árjegyzék szerint.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
 Nyilvánterben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Hirdetéseket elfogad:
 Káliföldön:
 Barek J. és társa Erfurthban, Haasenstein és Vogler, Steiner A. Hamburgban, Daube G. L., Knoll Ignac Frankfurtban, Opelik A., Schalek Henrik, Mosse Rudolf Bécs.

Magyarországban:
 Eckstein Bernát Goldberger A. V. Lang Lipót, Schwarz Gyula, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi íródák”-ja Budapestben.

Kiadóhivatalunk és Janovszky H. király-utczában levő hirdetések felvételi irodája Pécsen.

Kéziratok
 a szerkesztőségbe, Király-utca 14. szám küldendők.

Megjelenik minden szombaton. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Király-utca 14-dik szám. Kéziratok nem adjanak vissza.

A vasárnap megünneplése.

Sohol a világon nincsen annyi mindenféle nemzet, felekezet és szövetség egy rakáson, mint az északamerikai egyesült államokban. Van ott — hogy csak egynéhányat is felemlítsek — benszülött, angol, spanyol, francia, olasz, svéd, dán, német, zsidó; — anglikán, latin, protestáns, baptista, methodista, mormon, talmudista és szabadkőműves. De mindezen nemzet, felekezet és szövötket feltétlenül tartozik megünnepelni a szabadságünnepet és vasárnapot. A szabadságünnepe nemzeti ünnepe, a kivívott polgári szabadságnak emlékünnep. A vasárnap a munkaszünetelés s istenimádásnak napja. E napon a vasuti közlekedés szünetel, az üzletek s nyilvános helyek zárva, a hivatalok üresek, a templomok s páholyok pedig annál látogatottabbak.

Nálunk a vasárnap valóságos „vasárnap.” Az üzletek e napon telnek meg leginkább; a műhelyekben és gyárakban egész délelőtti folyik a munka, a falusi nép java része künn van a szőlőben, vagy a mezőn; a templomokat csak a vénasszonyok s a fiatal-ság látogatják. Délután megtelnek a körök s korcsmák helyiségei s folyik a „csöndes” másnap virradtig. Pedig volna minékünk is törvényünk, mely elismerni látszik azt, hogy a hetedik nap az „Úr” napja. Az 1868. évi 53. t. c. 19. §-a azt mondja, hogy: „Vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztendő;” az 1879. évi 40. c. 52. §-a pedig hozzáteszi, hogy: „A ki az ünnep-és vasárnapokra vonatkozó intézkedést megszegi, száz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.”

De hát nem is a törvényeken mulik minálunk, hanem azok végrehajtásán! Midőn Grant Ulysses, az egyesült államok egykori elnöke a vasárnapot megszentelő törvényt hozatta, ennek végrehajtásáról is gondoskodott. Midőn a mi honatyáink majdnem husz évvel ezelőtt ugyanily törvényt hoztak, elfelejtették, hogy azt végrehajthatni is kellene s a midőn 1879-ben a vasárnapi kihágásokat a büntető törvénybe felvették, kitűnt, hogy mi magyarok csakugyan prókátoros nemzet vagyunk s a törvény ama kifejezését: „elkerülhetetlenül szükséges munka” úgy értelmezzük, a mint épen nekünk tetszik.

Köztudomásu egyébként az is, hogy nálunk az állami s megyei hivatalok vasárnap délelőtti s teljes gőzerővel munkálkodnak s így ne csudálkozzunk rajta, ha a jámbor

falusi kupaktanács ép vasárnap lelkesül legjobban, a midőn t. i. ünnepi ruhába bujva hatalmas auktoritásba csaphatja magát. Hogy pedig szent Dávidnak se legyen panasza, mintha meg nem értenők ama szavait: „Discerjétek az Urat dobokkal,” hát első harangszó előtt felhangzik az ismeretes drum . . . drum . . . és a kisbíró harsány hangon hirdeti, hogy: „Ma, vasárnap, fizesse meg minden ember a folyó évi adóhátralékát annál inkább, mert holnap irgalmatlanul megexequálják.” Siet is erre mindenki nem az istenházába, hanem a község házába, a pénzügyminiszter úr ó excellenciája buzgó adószedőinek legnagyobb dicsőségére!

Különbön jól tudja ezt maga a kormány is. Ép azért iparkodott is eme bajon segíteni, a midőn a m. kir. belügyminiszterium által, 1884. évi április 30-án következő rendeletet bocsátotta ki: „Ismételten panaszok merültek fel az az országgyűlés képviselőházában is felemlítettek, hogy az 1868. évi LIII. t. c. 19. §-a azon rendelkezése, hogy vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztendő, úgy-szintén, hogy bármily vallásfelekezet ünnepén a templom közelében és egyházi menetek alkalmával azon téreken és utcákon, melyeken az ily menet keresztülvonul, mindaz mellőzendő, a mi az egyházi szertartást zavarhatná, egyáltalán figyelmen kívül hagyatik és hogy a hatóságok részéről e tekintetben a felügyelet elhanyagolatik. Felhívom ennek folytán a törvényhatóságokat, hogy a hatósága alatti tisztviselőket és községi előjárókat utasítsa, miszerint a megtartvány fentebb idézett rendelkezései pontos megtartása mellett felelősség terhe alatt a legéberebben őrködjének.” Megtörtént tehát a felelősség terhe alatti utasítás s ezzel . . . punctum . . . maradt minden a régiben; sőt a vasárnap megünneplését rendelő törvény elleni kihágások napról-napra szaporodnak, a nélkül, hogy valakinek eszébe jutna azokat megfenyíteni s a ki a legbotrányosabb kihágásokat elköveti, az maga a — községi előjáróság!

A valláson elkövetett sérelem magán az államon fogja magát előbb-utóbb megboszulni. Robespierre eltörtülte a keresztény vallást és az ész mindenhatóságát ültette trónra. E pereben megszünt egész Franciaországban az emberi ész józan működése s bekövetkezett — a rémuralom.

A mely népek Istene nincsen, annak erkölесе sincsen. Erkölес nélkül pedig államrendet képzelni is lehetetlen! De ha sem tör-

vénnyel, sem kormányrendelettel ebben a materialisztikus korban célt nem érhetünk, tisztelettel kérdem: nem lenne-e lehetséges a vasárnap megszentelését egyletek alapítása által visszaállítani? Én meg vagyok győződve, hogy a mai egylet-kezdő világban a „vasárnap-szentelők egylete” a külföldi „mértékletességi” egyleteken tultenne; mert van még a magyar ember szívében kegyelet és buzgóság szikrája, legyen bár a korszellem hamuja alatt mélyen eltakarva. E szikrát fel kell éleszteni és ismét lángra gyul.

Miért ne lehetne minden jegyzői körben egy ily egyletet felállítani? Lehet bizony, csak egy kis jóakarát kell hozzá. Legyen a járásbeli egyletek védnöke a járási első tisztviselő, választassék azok tisztikara a körbeli köztisztviselők és lelkészek sorából; erősítse meg a hozandó alapszabályokat maga a kormány; lévén pedig a vasárnap minden keresztény egyház közös ünnepe, alakíttassék a „vasárnap-szentelők egylete” minden felekezeti jellegtől menten. Közös érdek, közös eszköz, közös cél! Ily módon, hiszem, új lendületet nyerne a vallás-erkölcsi élet s nemcsak a keresztény egyház, hanem szeretett édes magyar hazánk is boldogabb időket élne!

Kottler Ottó.

Az orvosi ugynevezett tudományról.

— Irta dr. Konrad. —

II.

Következő, több idegen munkából összeállított vázlatunkat megelőzőleg szükségesnek tartjuk számos nagy orvosi tekintély véleményét az „orvosi tudományról” előrebocsátani; de előbb még érdekesebb leszzen néhány olyan kiváló egyén véleményét hallani az „orvosi tudományról,” a ki nem volt soha orvos, csak be betekintett a latin boszorkánykonyhába és meggyőzéseké tett.

Az első ezek közül legyen a hírneves francia költő: Molière. Vigjátékai egyikében így szól az orvosi tudományról:

Berold: De hát hogy lehetsz még mindig annyira belebőszülve orvosaidba és gyógyszerészeidbe, hogy az egész világ és a természet dacára beteg akarsz lenni.

Argan: Hogy érted ezt?

Berold: Ugy, hogy nézetem szerint senki sem kevésbé beteg, mint te és a tiednél jobb testalkotást nem is kívánhatni. Mily jól érzed magad és mily erős vagy, bizonyítja az, hogy minden törekvés mellett még nem voltál képes magad tönkre tenni és a sok rádtukmált orvos dacára még sem haltál meg.

Argan: Hát te nem tudod, hogy épen ez tart fenn engem (s orvosom, Purgon úr, azt állítja, hogy végem leane azonnal, a mint (ő) csak három napon át rólam nem gondoskodik.

Berold: Addig fog rólad gondoskodni, míg végre a másik világra küld.

Argan: Hát komolyan, — estvér, te em hiszsz az orvosi tudományban?

Berold: Bizony nem! És nem is látom be, hogy az ember ödvössége ezt követelne.

Argan: Mit, te kétségsbe vonsz egy olyan tényt, mely az egész világ által elismertetett és örökké tiszteltetben tartott?

Berold: Nem csak hogy nem hiszek az orvosi tudományban, hanem a legnagyobb esztelenségek egyikének tartom, mely valaha emberek által feltaláltott. Előttöm nincs neveltesegesebb azo embereknél, a kik másokat orvosolni akarnak.*

Argan: De miért?

Berold: Azért, mert gépezetünk összes rugói oly titokzatos valami, melynek mélyére hatni ember képtelen; mert a természet sokkal sürűbb fátyolt buzott szemünk elé, semhogy a betegségek beusó lényegét fölfoghatnánk.

Argan: A te meggyőződésed szerint tehát az orvosok semmit sem tudnak?

Berold: De igen! Birnak többnyire jó iskolai ismeretekkel, beszélnék latinul, tudják a betegségek-kezt görög neveikkel elnevezni, azokat beosztani és magyarázni; de azokat gyógyítani, ahoz már nem értenek.

Argan: De azt már csak be kell vallanod, hogy abból többet tudnak, mint mások.

Berold: Nem többet annál, mint a mit épen mondek; és azzal bizony nem igen lehet gyógyítani. Mesterségük egész ténye nem egyéb, mint szép hangzású duzzadozás, ügyes beszéd-kelem, mely bizonyított okok helyett csak szavakat, hatás helyett csak igéreteket nyújt.

Argan: De hát, testvér, vannak még más olyan okos emberek is, mint te, a kik még is az orvosok-hoz folyamodnak.

Berold: Az csak az emberi gyengeséget bizonyítja és nem szól azért a mesterség igazsága mellett.

Argan: De hát az orvosoknak maguknak kell, hogy mesterségükben higgyenek, miután önmagukon is alkalmazkák.

Berold: Természetes, sok közülök maga is benne van azon általános tévedésben, mely nekik hasznot hajt; ellenben egy másik része kóholja ezen tévedést, de nem hisz benne. A te orvosodnál, Purgon úrnál például nincs szineskedés, ő tetőtől-talpig orvos. Ő többet hisz rendelvényeiben, mint minden számtani bizonyításban és azokat felülvizsgálni akarja bűnek tartaná. Ő a gyógytanban nem lát semmi homályt, semmi bizonytalant, fanatikus előítélettel, vak bizalommal és durva észzel dobálódzik nyakra-főre Lashajtóval és érvágással, a nélkül, hogy csak legkevésbé ingadoznék. Így nem is lehet neki azon rosszat, a mit az embernek tesz, rossz néven venni. A legtisztább lelkesümmertel elküldi betegét ezen világól a másik világra. Ő így cselekednek saját feleségével, saját gyermekeivel és adandó alkalommal önmagával is.

Argan: De hát mit tegeyen az ember, ha meg betegszik?

Berold: Semmit sem, testvér. (Izonyu felfogás! A szerk.)

Argan: Semmit sem?

Berold: Igen, semmit, csak nyugodni. Ha a

De Voltaire azt állítja, hogy azok, kik magukat gyógyítják, még neveltesegesebbek.

A „PÉCS” TÁRCÁJA.

Népdal.

I.

*Csillag ragyog, holdvilágos az égbolt.
 Vidám napom a világon de rég volt;
 Sötét még a fényes nap is énnekem,
 A mióta elhagytalak kedvesem.*

*De szeretnék csillag lenni az égen,
 Felragyogni csendes, holdas esteken;
 Nem néznék én a világon sehova,
 Szőke kis lány, a hol te vagy, csak oda.*

*Benéznek a virágos kis ablakon,
 Ébren vagy-e, alszol-e már anygalom?
 Visszalopnám a csókot, mely rád szállott,
 Ugy kívánnék jó éjszakát, szép álmat.*

II.

*Dobos felett az ég szeme könyezik,
 Könye mint a záporosó úgy esik.
 Engem sirat minden cseppje az ének.
 Mért születtem a világra szegénynek.*

*Kis leányka, szőke fűrtű virágom,
 Nem leszünk mi boldogok a világon.
 S mit ér aztán a mennyország énnekem,
 Ha az enyém nem lehetél idelem.*

Balog István.

Képek az életből.

— Irta: BARTHA REZSŐNÉ. —
 A „Pécs” eredeti tárcája.
 (Folytatás az vége.)

Dávid gazda nagyon meg volt elégedve unokájával, elannyira, hogy legkedvesebb beszéd tárgyja lett a gyermek tanítása és a pályaválasztás. Most is

az uradalmi tisztító urral vitatkozik e tárgy fölött, ki minden áron azt akarja megtudni az öregiől, hogy miért nem lett a Péter pap, ha már olyan jól tanult?

— Lássá öreg — szokta mondani — egy papnak igen szép és magasztos, sőt talán legszebb hivatala van.

— Nem úgy! — fakad ki az öreg hosszas hallgatás után — a legszebb hivatal a tanítóé, csak hogy nagyon terhes és mégis legkevésbé méltányolják. A pap munkája csak úgy sikeres, csak úgy termeszethet jó gyümölcsöt az ur szőlőjében, ha először az anya, azután a tanító nemes galyat olt a csemetebe, mert a legjobb kertész sem képes a vadkörtefan nemes körtet termelni pusztán anyesége által; idomilatija szép alakúvá, de jó gyümölcsöt termővé soha; míg ha kicsiny korában be van oltva a nemes galy, bármennyire körülfogja is a dudva és iszalag, mégis nemes marad az és csekélyebb gondozás mellett is izletes gyümölcsöt hoz.

— Ilyen az ember is. Születéskor — ugyszólván — minden ember egyenlő, egyformán megvanuk benne a jó és rossz tulajdonságok csirái és attól függ, milyen ember válik belőle, hogy melyik csirát ébresztik és ápolják tenne. De fájdalom, nagyon kevés az a halandó, kiben minden szükséges tényező összeműködnek a jó és szép csiráinak kifejlesztésére. A gaz, dudva nő, ha nem ápolják is. Így van az ember is. A rossz tulajdonok és hajlamok növekedésére nem szükséges, hogy azokat ápolják, elég, ha al van hanyagolva a jó; a rossz tenyészik magától.

— A társadalom meglazult erkölcsét — szerintem — sem pap, sem tanító, sem javító intézetek, sem felsőbb iskolák nem képesek helyre állítani. E nagy és magasztos munkánál közre kell működni az összes emberiségnek és még e szép és magasztos munkában is az oroszlanrészt a nőké lenne; mert hiába beszél nekem akármely fia, az egész társadalom milyenségének kiindulási pontja a nő. A vitéz, a

tudós egyiránt legelső sorban anyjának köszönheti mindazon jó és szép tulajdonokat, melyek őt nagygyá tették, másodsor pedig a feleségének — ha ilyen is van, — a tanítézetek csak nevelték azokat a szép tulajdonokat, melyeket a gyermek az anyatejjel beszitt és melyet az anya kegyes, jámbor életével, mindenkori iránt előzékeny és türelmes magaviseletével, példaadásával és okos tanácsával éleszte föl a gyermek lelkeben.

— Mennyivel szorgalmasabban tanul az a fiu, a ki — nem is érve még teljesen az élet célját — azért tanul, hogy bálványozva szeretett édes anyjának örömet akar szerezni, mint a melyik csak attól fel, hogy ha nem tanul, mesterségre adják, vagy megbüntetik; mintha bizony egy mestere embernek nem kellene tanulni, nem volna szüksége ismeretekre; hiszen a legutolsó falusi cipésznek is kicsinyben valóságos mérnöknek kell lennie, ha azt akarja, hogy munkája tetszetős és a célnak teljesen megfelelő legyen. És mennyivel szivesebben s gondosabban végzi kötelességét a férfi, ha jutalma a szeretett s szerető nő elismerő csókja . . . Szóval a nő a mozgató erő.

— De térjünk vissza a pályaválasztásra, mondja el Dávid gazduram, miért is nem lett hát a Péterből pap?

— Igen egyszerű az oka. Mikor én egyszer, fiatal koromban — akkor még nem divatozott ennyire a vasút — kocsin vittem a pap és tanító fiait innem, Baranyából Nagy-Körörsre tanulni, három nap mentünk, három nap hallgattam az ifju urak beszélgetését, a mi természetesen a pálya választásról folyt majdnem kizárólag. Mind a három fiu papságra iparkodott; de egyik sem azért ám, hogy az urnak hiv szolgálja legyen, hanem, mert, a mint azok „akkor” mondták: nincs a világon több olyan kényelmes pálya, melyen annyira semmit-tevéssel leheszen élni; ha egyszer az ember pappá lehet — mondták — akkor nincs egyéb dolga, mint egész héten kár-

tyázni, pipázni, szorakozni és mulatni; koznapokon a rector is elvegezhetti az isteni tiszteletet és el is kell, hogy végezze, mert ha zugolodni mer elneue, a papnak igen kevés fáradságába kerül kicsapatni az egyházmege által és hozni helybe olyat, ki szó nélkül engedelmeskedik. Vasárnapra pedig csak ki-alhatja magát az ember annyira, hogy beszélhet valamit paraszt hallgatói előtt, a kik egy sem képesek megbírálni beszédét, ha pedig meg merne valamelyik mukkanui, belekapcsáskodik a pap és akaszt a nyakába olyan pórt, hogy még az unokája is arról beszél. Erre az ifju urak mondtak több példát. Nem akarom megnevezni, ugy is mind elhaltak már azok a hivatalos ugray, de méltatlan szolgái az urnak. E beszédeket hallva, elkezdém figyelemmel kísérni nemcsak a magunk, de a szomszéd községek papjait is és oh fájdalom! nagyon sok igazat mondtak azok az ifju urak. Még akkor megfogadtam, hogy semmi nemzetsegemnek sem engedelmem a pappá léletel, ha azt csak azért választja életpályául, a miért azok a derék ifju urak akarták; hanem az élet annak, a ki megfigyeli a körülötte történő dolgokat, igen sokat megmagyaráz, a mit az emberektől hiába várna. Így lettem én is a papsággal.

— A fent elmondottak után elhanyagoltam a templomot és mikor öreg papuk, ki három bevégzetlen pórt hagyott az eklészia nyakában, meghalt, nem sokat tördtem vele, akármely foglalja el üresen maradt helyét, ugy gondoltam: mindegy az, akár egyik, akár a másik, nem fog az jobb lenni, mint annyi sok más, csak úgy fogja e már-már egészen vállaltalanná lett gyülekezetet tekinteni; miut szót-fogadó és fizető jobbágyokat; nem lesz pásztor, a ki legletesse az ur anyját; nem lesz kertész, a ki gyomlálja az ur szőlőjéből a gyomot, nem lesz olyan, a ki magát megalázza, hogy szótan fölmagasztalassék; nem lesz, a ki — miként Jézus — mindeneknek szolgáljon, a ki a szeretet tanát ne csak hirdesse,

Mai számunkhoz negyedik melléklet van csatolva.

természetét magára hagyjuk, ez majd kibontakozik magától azon rendellenes állapotból, melybe jutott. Majdnem mindannyian nem az eredeti betegségben halnak el, hanem orvosaik és ezeknek orvossággai folytán.

Argan: De még is be kell vallanod, hogy bizonyos dolgok a természetet fölényesen lehet.

Berold: Hát Istenem, ezek olyan eszmék, melyekkel az ember magát kecségetti. Mindig oly dolgokkal vesződtek az emberek, melyekben hisznek, mert azzal képzelőtehetségüknek hizelegnek. Ha az orvos arról beszél, hogy ő a természetnek elősegítője, utmutatója, eltávolítja azt, a mi annak árt, nyújtja neki azt, a mi hiányzik, hogy ő a természet működésének akadályaitalan játékát helyreállítsa akarja, — ha ő azt mondja, hogy a vért tisztítani, a beleket és az agyat kisciperni, a duzzadt lép ellen hatni, a tüdő működését könnyíteni, a máj bajait helyreállítani, a szívet erősíteni, a természetes melegséget fónatartani kell és még hozzá, ha a gyógytan bizonyos életmódszababító titkairól beszél, — akkor a gyógytan épen fantasztikus regényeiről mesél és ha lenyes igéreteit próbára teszzük, elenyészik minden és luddá tétetett, mint a szép álmok által, melyek fölébredésük csak boszuságot hagynak hátra, hogy egy ideig azok valódiságban hitünk.

Argan: Ilyképp tehát csak a te fejedben van minden bölcsesség; mert te századunk összes orvosai fölé helyezed magad.

Berold: A te nagy orvosaid igen különböző egyének beszédeikben és cselekedeteikben! Igen ügyesek addig, míg beszélni halljuk, de lehető leg-tudatlanabbak, mikor működésükben megfigyeljük.

Argan: Oh látom, te nagy orvos vagy; bárcsak itt volna valaki az urak közül, ki téged megcáfolna és beszédeidről jól leírná.

Berold: Nem az én dolgom az orvosi tudomány ellen küzdeni és mindenki tegyen a tekintetben saját veszedelméért, a hogy neki tetszik. Itt csak úgy köztünk beszélünk; én csak tevédeimről akarnék kiadni és azért Mohrere egyik vigjátékához vezetni.

Argan: A te Mohrere-dit egy szemtelen ember az ő vigjátékaival és merészségnek tartom becsületet emberekkel, minők az orvosok, oly rosszul elbanni.

Berold: Nem az orvosokat személyesen akarja ő kigunyolni, hanem mestersegük nevetéses oldalát.

Argan: Ha én orvos volnék, én megboszulnam magam rajta, ha megbetegednék Mohrere, én segély nélkül hagynám meghalni.

Berold: Mohrere okosabb az orvosoknál, nem fogja igénybe venni segélyüket.

Argan: Annál rosszabb reá nézve, ha nem akarja magát gyógyíttatni.

Berold: Ő neki meg vannak a saját okai; mert ő azt állítja, hogy a gyógyítás csak erős, ép embernek engedhető meg, kik elég erővel bírnak, hogy a betegség mellett meg az orvos gyógykezelését is kiállhassák; ő csak az első bá kitartására érez magában elég erőt, a másik által végképen legyőzöttek.

Argan: Ne beszéljünk többé erről az emberrel, mert vérembe kergeti az epét és ismét megbetegíti.

Egy másik vigjátékában így szól Mohrere:

Lisette: De mit akar a nagy orvossal? Nem elég e gy ember megölésére?

Sganarelle: Hallgass, négyzseres tanács jobb, mint egy.

Lisette: Az ön leánya meghalhat ép úgy ezen négy orvos segélye nélkül.

Sganarelle: Hát egyáltalában meghalnak az orvosokot?

Lisette: Minden bizonnyal! Én ismertem egy férfit, a ki jó okadatokkal bebizonyította, hogy soha nem kell mondani az, vagy amaz meghalt labban, vagy melhártyalobban, hanem meghalt négy orvosban és két gyógyszeresben.

Sganarelle: Hallgass és ne sértegedess előttem ezeket az urakat!

Lisette: Eh mit! A mi macskánk épen kilábadott egy, a tetőről a kövezetre való esésből az által, hogy három napig pihent, se nem evett, se nem ivott; ha macskadoktorok léteznének, a sok érvágás és hashajtó folytán tonkre ment volna!

Sganarelle: Fogd be a szájad!

Perczel Miklós országgyűlési beszéde.

(Tartott a sör, bor, hús, cukor fogyasztási adó emeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával szerdán, dec. 7-én.)

T. ház! En is azon kezdem, hogy nem volt szándékom felszólalni, személyes okok alig rendelkezhettem felszólalásra, de alig emelhettem is képességeim a losszas felszólalásra. Azonban némelyek a helyzet illusztrációjára, — különösen a munkás és megélhetési viszonyoknak összehasonlításából — olyanokat hoztak itt fel, melyek egyáltalán nem egyeznek meg

hanem példaadással is elől menjen, mert mi haszna, ha az angyalok nyelvén szól is, ha szívében álnok-ság, tetteiben rossz akarat van.

— De itt is milyen édesen csalódtam. Az új, fiatal pap alig volt egy pár hétig a faluban, folkere-szt engem, megtudakozta tőlem, miért hanyagolom el az Isten házat? Én, mint olyan ember, a ki megszoktam az igazmondást, emondtam őszintén az okokat, melyek engem csaknem vallástalaná tettek. Csak mosolygott és azt mondá: „Avagy az Isten egy gonoszert eluridul-e a jóktól, nem-e egy egyes emberrel megtartott ezeket, a kik gonoszságban étek és David gazdúrám a hűtlen sáfar gonoszságáért megtagadná magát a mennyei gazdát? Ne úgy, édes orogem! térjen vissza előbbi kegyes életéhez, látogassa minél gyakrabban az úr templomát, a hol mindenki, a ki igaz szívettel megy oda, megtalálja a gyógyító irt lelke sebére.”

— Ez a fiatal ember olyan szépen beszélt, hogy én visszaattertem oda, honnan elpártoltam; de nem is hagytam el azt többé, mert ez nemcsak szavaival, de tettel is mindig azt mutatta, hogy mily gyönyörűsége és hasznos dolog az erény utján járni. Ez akkor történt, mikor a Péteremet jegyzőnek választották; ugyan akkor jött hozzánk egy fiatal, értelmes és szorgalmas tanító is és most azért folyának minden dolgok oly szép rendben, mert e három férfi összevetett valái és egyesített erővel munkálkodik a nép boldogságáért?

— Hát ugy-e, mégis csak szép hivatása van egy papnak?

— Nagyon szép — mondá az öreg — de ha meggondoljuk, minden embernek szép és nemes hivatása van, csak az a fődolog, hogy minden ember

a valódsággal; de ha egyeznek is, az abból levont következtetéseket én nem osztom.

Igaza van Perlaky képviselőúrunknak, hogy Angliában és Franciaországban a viszonyok, különösen az agrárviszonyok szintén nem kedvezők és igen súlyosak; de azután abban nincsen igaza, hogy ebből nem azt a következtetést vonta le, hogy ily körülmények között a kormányának legalább is kötelessége a terheket nem növelni, hanem azt a következtetést vonta le, hogy Magyarországon talán az állapotok még sem oly rosszak — mit nem tudok elismerni — tehát Magyarországon indokolt a terhek emelése.

E napokban különféle vita volt e házban. Volt filloxera-vita, kataszteri vita, ma pedig van egy kis amerikai vita. (Derültsg.) Mintán esetleg 18 évig voltam Amerikában, ismerem minden viszonyait, most is folytonos összeköttetésben állván vele, ismerem annak folytonos fejlődését minden tekintetben, de különösen adó és pénzügyi tekintetben; nem tarthatom igazságosnak azon állítást, melyre Perlaky képviselő ur célozott, hogy ott már civilizált ember meg nem élhet; (Derültsg balfelől. Halljuk!) sőt nagyon szeretném, ha a civilizált emberek viszonya ugy állana a népességhez mindenütt, mint ott. (Ugy van! balfelől), mely viszony ott minden esetre sokkal kedvezőbb, mint nálunk. De különben igen sajnálom, hogy a képviselő ur más országokból mindig csak azt hozza elő, a mi rossz, de nem terjeszkedett ki arra, a mi jó, pedig épen Amerikában az adózási viszonyokra és adókezelési adminisztrációra nézve talált volna elég adatot arra, a mit itt utánzó példaképpen kellene követni.

Nincsen abban igaza és azt hiszem, hogy csak lapsus linguea, a mit Madarász képviselő ur mondott, hogy ott a jövedelemnek egy tizedrészét fizetik adó fejében a farmerek. Ez túlhaladott állászat. Amerikában többféle adó van. Az egyik adó föld-adó, melyet minden állam maga vet ki polgáira. Ez különböző minden országban, a mint az állam szükségét megkívánja. Volt azonban 65 után a polgárháboru befejeztével egy állami centrális adó. Ez az adó volt az, a mit a közállam szedett be; ez az, mely tisztán a jövedelemre volt bázisozva, nem csupán azon tárgyakra, melyek nálunk e czim alá esnek, hanem általában a földre, házra és mindenre.

Abban igaza van t. képviselőúrának, hogy ott csakis a tiszta jövedelemtől fizetett mindenki adót és mástól nem; de voltak kivételek és ez az volt, hogy ezer dollár jövedelemig nem fizetett senki semmit; 4—5000 dollárig 5%-ot, azontul 10%-ot. Ez volt az állása a centrális adósnak.

De különösen jó lett volna, ha Perlaky t. képviselő ur foglalkozott volna az ottani adókezelési viszonyokkal, akkor még inkább feltűnt volna neki a kirívó különbség, mely Magyarországon és Amerika közt létezik. Mert ott szintén igen nehéz adókezelés, t. i. a bevallások alapján való kivetés diák és mégis alig meggy 5%-ra az adókezelési költség.

Méltóztassék összehasonlítani, mi a különbség e közt és a miénk közt?

Különbözik igaza van Madarász t. képviselőúrának, hogy Amerikában a földadó a miénkhez képest végtelenül csekély; de abban meg nincs igaza, hogy azon adók egy részét az iskolák fizetik, mert az egy elkülönített adó, mely különösen ezen a czimen vetetik ki, minden államban különbözökép. De erre, azt tartom, kár volna több szót vesztegetni, hiszen nem arról van szó, csakis azt akartam kimutatni, hogy az összehasonlítás, melyet Perlaky t. képviselőúrám tett, nem helyesen tette.

Azt tartom, hogy nálunk a megélhetés nem oly könnyű most, mint volt azelőtt. Ennek nem egy, hanem nagyon sok oka van. A másik az, hogy az élelmezés nálunk átlag mindenesetre sokkal rosszabb, mint akárhol egyebütt. (Helyeslés balfelől.) Ez tagadhatatlan. A ki ismeri a vidéket és az ottani viszonyokat, tudja, hogy az a szegény munkás, a ki egész nap dolgozik, mily csekély és rossz eledellel táplálkodik. Ebből nem tudom azon következtetést levonni, hogy mivel rosszul táplálkodik, hozzáuk oly törvények, hogy azt is, a mi egy egészséges élet fenntartására szükséges, megdrágítsuk. (Helyeslés balfelől.)

T. ház! Elterhetem a vélemények a kormány politikájának megítélésénél, de semmiféle okoskodás azon tény meg nem változtathatja, hogy ezen politika mellett — most csak úgy mondom, mellett — jutott az ország oly állapotba, hogy csakis a terhek emelésével remélheti nem pénzügyeink rendezését, melyre, azt hiszem, valamennyien a legnagyobb készséggel a legnagyobb áldozatot meghoztuk, de még csak a máriól holnapra való megélhetést, (Helyeslés balfelől.) És épp azért nem tartom igazságosnak azon szűre-hányásokat, melyek a szók illáttettek, kik rezervátvány élnek és meg akarják ismerni egészében a kormány pénzügyi politikáját (Élénk helyeslés balfelől) és akkor tartják fenn a kár megtagadó, akár helyeslő

Fővárosi levél.

— A „PÉCS” eredeti tárcája. —

Mintha a borongós őszi idő hangulatát akarván magára öltetni a főváros legelőbbkelő közönségétől kezdve az utolsó „beavatott” berkocsisig fe-zült hangulat uralkodik pár nap óta a rendesen kedélyes metropolison. Még a sarki hordár is fejszóvalva tekint a vén múzeum impozáns homlokzatára, mintha tőle várná a választ, hogy mik történnek odabent. A sokat emlegetett Pulszky-affaire jannyra érdeklődésben tart mindenkit, hogy még színházi tüntetés-féle is lett belőle.

Elégé illusztrálja az ügyben a közönség nézetét ama jelenség, hogy Pulszky Márkus Emilia az „Uj élet” premiere-jén, amint a színpadra lépett, a válogatott közönség tapsvihara fogadta őt, mintegy elégtételtül azoknak is, kikkel szemben ezt alkalmá eddig tenni nem volt.

A népszínház tegnapi látogatói egy francia népszínműben gyönyörködtek, amennyiben Daudet

szavazatukat, ha e felől tökéletesen tisztában lesznek. (Helyeslés balfelől.)

Igaza, a miniszterelnök ur, mint pénzügyminiszter, adott egy expozé. Ebben érintett ugyan némelyeket, melyek nagyobbabásu pénzügyi politikának alapját képezhetik, melyek ily nagy bajnok orvoslására, mint a mi pénzügyeink helyzete, szükségesek; de ezeket csak érintette, míg részletesen és emphatic szorított az azok megjelölésére, melyekkel, azt hiszem, nem az összes, hanem csakis a pillanatnyi szükségén remélhet segíteni.

Igaza, a pénzügyminiszter ur akkor igen rózsás színben tüntette fel a helyzetet, kilátásba helyezte javaslatának elfogadását által pénzügyeink oly rendezését, hogy már 1890-ben pluszunk is lesz. Már itt e házban még a tuloldalon is meglehetősen kétkedő mosolylyal fogadták a miniszter ur ezen reményét és igéretét, de a házban kívül, bátran merem mondani, végtelenül kevesen vannak — kik abban hisznek (Derültsg és helyeslés balfelől) és ennek egyik oka azon következtetés, mely a miniszter ur ezen és egy előbbi nyilatkozata közt van.

Még a mult év tavaszán, márciusban, mint a pénzügyek vezetője, igen komolyan tüntette fel és ismerte el a pénzügyminiszter ur a helyzetet, igérete, hogy ezen igen komoly helyzet orvoslására annak idején kimerítő törvényjavaslatokat fog benyújtani. Már most nem tudom, micsoda jó szerencse érte a kormányt, vagy a miniszterelnök urat. Nem látok semmi oly változást, sem a politikai, sem a nemzetgazdasági helyzetben, mely egyszerre oly fordulatot vett, ugy látom, hogy mind nemzetgazdasági, mind egyéb állapotok talán még rosszabbak lettek: nem találom semmit a mi oly változást idézhetett volna elő, hogy mikor csak néhány hónappal ezelőtt a helyzetet igen komolyan mondotta, akkor néhány hónap mulva hasonló és változatlan, sőt némileg rosszabb viszonyok közt azt mondhatta, hogy megtaláltuk a siboletet, melynek révén a bajból kibontakozhatunk. Részemről nem táplálom azokat a reményeket és azt a célt, a melyet elérni akar: a tökéletes kibontakozást azokkal az eszközökkel, melyeket a kormány most célba vett, elérhetőnek nem tartom. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Maguknak a közvetett adóknak illusztrálására sok pusiblis mondatot, de ebből megcáfolatlanul igazság csak az, hogy az adózó csupán attól fizet, a mit élvez. A többi t. i. hogy ez a legigazságosabb adó s hogy ez egyaránt oszlik el mindenkire, csak relatív értelemben veendő s így felállítva nem is igaz. Ha azonban e törvényjavaslatot elfogadnám is, azon cikkekre nézve, a melyek csakis az élvezetre s nem épen az élet szükségleteire tartoznak, a melyekhez ugyan magát a sört alig tudnám sorozni, sőt nagy-részt a cukrot sem; de azt hogy a husnak és a bor-nak adótelet felemeltessék, részemről sem az igazsággal, sem pedig épen a szegény nép iránti méltányossággal összehasonlítani nem tudom. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Annyi bizonyos, hogy sört és cukrot nem szükséges fogyasztani, de már az egészséges tápláláshoz a hús és bor okvetlenül szükséges és itt nem áll az, hogy mindenkire igazságosan háránlik ez az adózás, mert az az egyenlenség száz gramm, a mit egy másik elfogyaszt, áll a gazdagra nézve szintén, az sem fogván többet fogyasztani, sőt mert kevesebb ételt találunk fel, ebből többet eszik a szegény, mint a gazdag, de még egyforma viszonyok közt is az a szegény ember egy pár száz grammal a felemelt illetéket bizonyára megdrá és az a legkülönösebb a törvényjavaslatban, hogy épen a fővárosban szándékoztak az adonem emeltetni, a hol a drágaság ugy is végtelenül nagy. (Tetszés balfelől.) Igaza van, ha jól emlékszem, Eötvös Károly t. képviselőúrának, hogy már is oly drága a hús Budapestben, hogy még csak egy kis emelés kell és igen közel áll szegény emberre nézve a prohibítozhoz.

Csodálkozom, hogy épen a főváros képviselői, kiknek választói közt száznokint vannak szegényebb-tisztviselők, iparosok, munkások és gyári alkalmazottak, a kiknek csekély fizetéséből ma is alig kerül ki megélhetésük, azoknak érdekeivel összeegyeztethetőnek tartják, hogy épen a fővárosban emeltessék ezen adó. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

A mint beszédem elején mondtam is — bizony nagyon kevéssé lehetek mostani kedélyállapotomban diszpótálva, sőt a mint észrevenni is méltóztattak, bizony tehetőségem sincs, (Élénk ellenmondások balfelől.) hogy hosszasan szóljak és csakis azáltal akarom bezárni beszédemet, hogy míg a kormány nem áll elő egy komprehensív, mindenre kiterjeszkedő, mindent magában felölelő oly pénzügyi törvényjavaslattal, mely emberileg lehetőkön mutatja a kibontakozást, addig én felfüggesztem nyilatkozatomat és semmiféle új javaslatot, mely újabb adóterheket von maga után, el nem fogadhatok; (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon) s ennek következtében természetesen a tárgyalás alatt

levő javaslatot sem fogadhatom el. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

— A pécsi iparosokhoz. A pécsi ipartestület hogy a munka keresés végett ide érkező segédek ne legyenek kényserülve valamely erkölcsöttségü taná-ját képező korcsában éji szállást keresni vagy pedig munka szerzése végett valamely haszonleső és jogosultsággal sem bíró közvetítőhöz fordulni, f. évi július hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlésen egy testületi szállo és munka-közvetítő intézet létesítését határozta el, s ezen intézet szabályzatát megállapítván ezen intézet f. évi november hó 1-én Hunyady-utca 30. sz. a. meg is nyitattott.

A szállás-ügy egy napra 10 kr, munkaközvetítésért pedig az iparos 30 krt előre, a segéd 20 krt munkabafogadás után tartozik fizetni.

Hogy azonban ily csekély díjak mellett ezen erkölcsi tekintetből kiválóan fontos és nyerszékdesre nem irányuló intézet — melynek berendezése és felszerelése tetemes költséget igényelt — fenntartható legyen, szükséges miként az iparosok azt tölük kitelhetőleg pártolják, szval segédeiket lehetőleg kizárólag ezen intézet útján fogadják fel, mi által mig egyrészt ezen téren is nagyobb rend éretik el, másrészt az intézet tiszta jövedelmét, mely jötekyon ipari célokra fordítandó, növelik.

A pécsi ipartestület eljárásága.

Pécsi kiállítás.

Trefort Agoston vallás és közoktatásügyi m. k. miniszter úr, kinek köztudomásulag hazánk közgazdasági érdekeit iránt igen élénk és egészséges érzéke van és ennek nem egy üdvös intézkedése által szép tanujelét adta, 46031. sz. a. elrendelte, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium felügyelete alatt álló és házilag kezelt alapítványi uradalmak az 1888 ik évi pécsi általános kiállításra részt vegyenek. Trefort miniszter ur maga is meglátogatni fogja a pécsi kiállítást.

Kubinyi M. Mihály kiállítási képviselő Budapestről, a pécsi kiállítás módozatai iránt kérdést téve a kiállítási elnökségnél, megígérte, hogy az ország különböző részeiből az ő képvisletében mintegy 50 gyáros fog a pécsi kiállításban részt venni.

Az erdélyieknek a pécsi kiállítás iránt való érdeklődése egyre fokozódik. Ujabbban a brassói kereskedelmi és iparegyesület elnöksége tette magát a kiállítási irodaival érintkezésbe az erdélyi iparosok és gyárosok részvétele ügyében. Tegnapelőtt pedig Híromszékmege alispáni hivatala kért 150 drb bejelentési ivet.

A baranyamegyei mezőgazdáknek a pécsi kiállításban való részvétele és illetve a rendezésben való közreműködése érdekében a gazd. egyesület elnöke Nádosy Kálmán úr által egybehívott értekezlet e hó 5-én tartott meg a megyeház üléstermében. Hosszabb eszmecsere után a következő program-javaslatban állapodott meg az értekezlet: Az állatkiállítás (szarvasmarha, ló, sertés) három napig tartani. A szarvasmarhák és lovak a szigeti külvárosi katonai lovardában és iaktanyai istállóknak, a sertések pedig a pécsi sertiállomás szállástermében helyeztetnek el. Az állatok élelmezéséről a tényleges költségeknek a kiállítás által leendő fedezése mellett, a kiállítási bizottság fog gondoskodni. Ugyancsak az állatkiállítás tartama alatt gazdasági géppróba, igavonó verseny (uradalmi és kisczardák lovaival) is rendeztetik. Vegül pedig hosszú és bő szolgálat által kitűnt gazdasági cseledek fognak ünneppélyesen jutalomdíjakban részesíttetni. Tervbe van véve a baranyamegyei mezőgazdáknek egy nagy üése is, melyen kizárólag Baranyamegyét érdeklő mezőgazdasági kérdések lesznek megvitatva. Az előadói tisztségeknek elvállalására a kiállítási elnökség fog szakembereket felkérni, kik aztán a megvitatandó kérdéseket is a gazd. egyesület közreműködésével megállapítják.

A pécsi kiállítás tanügyi csoportja — mely kiváltképen Baranyamegye és Pécs város kulturális állapotának és tanügyi viszonyainak feltűntetésére van hivatva — a tanügyi körökből tapasztalható érdeklődésből következtetve, igen terjedelmesnek és érdekesnek ígérkezik lenni. A kiállítási elnökség a remelt siker teljes biztosítása érdekében a tanügyi csoport rendezését illetőleg a vezérő intézkedések megtételére és a szervezésre Salamon József kir. tanfelügyelő urat kérte fel, ki is a kérelmet mint tanügyünk közismert ügybuzójá bajnoka teljesíteni késznek nyilatkozott. A tanügyi csoport-bizottság így Salamon ur elnöklete alatt legközelebb megalakul.

Folytatólag érkezett bejelentések.

Haybäck K. Bécs, építészeti tervek.
Szokola János Tamasi, lakatos-munkák.
Szinkevics J. Valaszt, mezőgazd. termények.
Szávost Alphons Bpest, gazd. maggyűjtemény.
Pisztor Gy. Szt.-Lőrincz, kályhák.
Bedenich F. Kapuvár, új találm. gazd. gépek.
Seidl N. Verbász, kender.
Angszter József Pécs, góth stílyú orgona.
Krautzer Gy. Hant, kufuró készülék.
Piatsék K. Pécs, kőfaragó-munkák.
Tauszig A. Pécs, divatáru-cikkek.
Steiner József Pécs, szűcsárk.
Unger M. és fia Mágocs, orgona.
Nagy Gy. Dárda, szipka- és pipagyűjtemény.
Liebold B. Szabolcsbánya, a „Gazdasági Néplap” 13 évfolyam.

Özvegy Wurster Edéné (üzletvezető Orosz S.) Pécs, cukrászati készítmények.
Schultz J. Sásd, asztalos-munkák.
Grünfeld S. Sásd, labbelék.
Knár János Sásd, esztergályos árúk.
Knár Antal Sásd, asztalos munkák.
Leidinger A. és fia Döldvár, ostorok.
Haksch Alajos Siklós, régi aquarell.
Tauszig Zsigmond Pécs, borok.
Asztalos N. Pécs, borok.
Asztalos N. Pécs, lakatos-munkák.
Gergovics József Somberék, borok.
Sternlicht S. Losonc, románcozott lemezdedények.
Kraszt N. Szent-Lőrinc, asztalos-munkák.
Kraszt J. Szent-Lőrinc, kőtelárúk.
Meiszter Nandor Budapest, cipő-ruzony.
Deutsch Istvan Szt.-Lőrinc, kádár-munkák.

Folytatás a mellékletben.

Kegyes József Bölcsek, olajfestmények.
Szentkirályi Árpád Szombatfalva, székelytengeri, gazd. termények és készülékek.
Weidinger Ferenc Szt.-Lőrinc, lakatos-árnk.
Csinos József Karancs, gazd. termények.
Főhercegi uralom Belye, gazd. termények, hizó állatok és tejgazd. termények.
Kopic Imre Pécs, lakatos-munkák.
Rostás Géza Pécs, különféle szíjgyártó-munkák.

— Baranyavármegye f. hó 12 én hétfőn délután 10 órakor a megyei gyűlési teremben rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következők:

1. Belügyminisztérium rendelete a megyei szervezési szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. 2. Belügyminisztérium rendelete a ayudgijazas viszonságáról alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. 3. Belügyminisztérium rendelete a községi pénztári kezelés és számvitel módjáról alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. 4. Belügyminisztérium rendelete a községi és körjegyzők irásdíjairól alkotott és módosított szabályzat jóváhagyása tárgyában. 5. Belügyminisztérium rendelete M.-Sörös község tartozása után a gyámirtári tartalékalapban felmerült hiány pótlása tárgyában. 6. Igazolási-választmány jelentése a megyei bizottság kiegészítése tárgyában. 7. A közmunka-alap 1888-ik évi költségelirányzata tárgyában. 8. Alispán jelentése a himesházi árvatárban felmerült hiányok megtörtént pótlása tárgyában.

Kereskedelmi muzeum.

— Első közlemény. —

A hazai ipar és kereskedelem előmozdítására újabban létesített intézményeink közül talán egyik sem bír olyan jelentőséggel, mint a fővárosban „Kereskedelmi muzeum” cím alatt rendezett hazai termékek állandó kiállítása.

Szembetűnő mindjárt az az örvendetes haladás, melyet a muzeum a gyakorlati találmányok terén felmutat. Főként nagy a száma a kiállításban azoknak a célszerű újításoknak melyeket Benedek Lajos és társai szabadalmi irodája (muzeum-körnt 10 sz.) szabadalmazott, mely irodát a keresk. miniszter a hazai feltalálók figyelmébe ajánlotta.

A muzeum célját, a termelő és a vevő közönöségét egymással érintkezésbe hozni, előmozdítani óhajtván, e közlemény rövid keretében megismertetni kívánjuk azokat a főbb ékeket illetve meg is kereskedelmi cikkeket, melyek a vidéki közönség szempontjából is különösebb figyelmet érdemelnek.

A férfi divatru cikkek osztályában kétségtelesen az első helyet foglalja el Várady Béla tekintélyes kereskedő kishid utcai nagy raktárának gyönyörű kiállítási csoportja. Meglátszik rajta a sikk, az eszprit és az, hogy az előkelő világ legkedveltebb szállítója. Az egyik szekrényt csaknem kézirólag híressé vált védjeggyel ellátott gombolyok nélkül fehér és színes patent ingei — melyek Budapesten kizárólag Váradytól kaphatók — foglalják el s melyek már a téli és tavaszi időnyre rendkívül praktikusnak vannak módosítva. Ez ingek páratlan kedveltségnek örvendnek nemcsak az előkelő körökben, melyek ez inge-

ket azonnal felkarolták, hanem a polgári osztályban is, melynek olcsóságuk miatt (2 ft 50 krtól feljebb) szintén könnyen megszerezhetők, sőt már a külföldi figyelmet is magukra vonták. Ott vannak továbbá kiállítva a legkülönfélébb férfi divatcikkkel mellett Várady egyéb fehérműi törvény által védett gyönyörű izléses mintákkal, melyek csak nála kaphatók. Következnek azután az elegáns ruházati cikkek, a legfinomabb angol cilindertől, a zsebre dugható meleg utazó-sapkáig; tiszta angol szövét, kifogástalan szabású öltözetek, melyek mérték után készülnek; finom sétatöbök, esernyők, takarók, uti ruhák, angol keztyűk, vadász öltözetek stb. oly kivitelben, mint az a fővárosban csak Váradytól található.

Érdekes csoportot képez a vasipari szakaszban S v a d l ó Ferenc ismert fővárosi mű és építő lakatos alsó erdősor 3. sz. alatti gyárának kiállítása. E csoportból mindenekelőtt felmentendő Blazicek és Brecska-féle elismert tölte-k-al-y-h-á-j-a, melye léren a legjobbnak mondható. A fővárosi mérnöki hivatal e rendszerrel két hónap tartó kísérletet tett s 135 kőszénrel és kocszal eszközök fűtési próba után megállapította, hogy ez a rendszer a legjobb és szerkezet tekintetében páratlan. E kísérletnek az volt az eredménye, hogy e kályhákban — melyek minden nagyságban és árban, szellőző készülékkel vagy nélkül, valamint légfűtésre is kaphatók — aránylag rövid idő alatt több mint 6000 darabot adtak el s ugy a főváros mint a vidéken számos nagy közületet és bérházat szereltek fel vele. Svadlónak szabadalmazott Stauber-féle kémény-tölde-ka szintén nagy érdeklődés tárgyát képezi. E kéménytoldak, melyet az orsz. iparegyesület szakbizottsága 3 év előtt megvizsgált és kitűnőnek találta, a kürtöben állandó lég-huzamot biztosít, megakadályozza a füst visszaverődését még a legnagyobb viharban is s e mellett a legjobb szellőző szerkezetet képezi. Alkalmazható bármely régi kéményre és ára aránylag csekély, minél fogva nagy kedveltségnek örvend. Svadlónak zajtalan önmagukat felhűző r r e d ö n y e i hullámos acél-bádogból, különösen a fővárosi kereskedővilág előtt sokkal kedveltebbek és ismeretesebbek, semhogy ezéskről külön szólni szükséges volna. A z é p ü l e t é s m ű l a k a t o s s z a k m á b a v á g ó m i n d e n n e m ű m u n k á k b a n pedig elismert tekintély, kinek gyára a legversenyesebbek közé tartozik. Svadló ur szívesen ad minden szakmájába vágó ügyben bárkinek bővebb felvilágosítást.

A S c h l i c k-féle gépgyár a vasöntő részvénytársaság egyike azon hazai ipartelepeknek, a melyekre minden magyar büszke lehet, mert e gyár a magyar iparnak mag a külföld előtt is tiszteletet szeres. E nagy gyárpári telep, sokoldalúságánál fogva a keresk. muzeumnak több osztályában szerepel. Az egyik oldalon bronzöntő műhelyének gyönyörű művei vannak kiállítva s másik oldalon nagyszabású építészeti vasszerkezeteinek egyes részei láthatók, melyek különben a kiállítási iparcarnokban, melyek szintén e gyár készített és állított fel, a legnagyobb mértékben és legméltozabban vannak bemutatva. Majd rézcsatok, mintaszertű istálló berendezések, építészeti és díszítési horgonymunkák és a miben e gyár az országban egyedül áll, gazdasági gépek és a híres Schlick-féle egy- és többvasú ekék kötik le különösen a muzeumot látogató gazdák figyelmét. Szecska-répvágó és zúzó gépei,

kukoricza-morzsolói, csöves tengeri-darálói a legkisebbtől a legnagyobbig s a legkülönfélébb árakban sorakoznak a megelőző tárgyakhoz s ékai, melyek már vagy 30 versenyen első díjat nyertek, itt is méltó érdeklődést keltenek. E gyár készítményeiről különben a gazdagon illusztrált árjegyzék ad bővebb felvilágosítást.

(Folyt. köv.)

Hirek.

A megyes püspök szombaton este érkezett vissza Rómából, W a l t e r kanonok kíséretében, Z s i n k o kanonok és D u l á n s z k y Adolf püspöki jászágigazgató tölték az olaszországi nevezetességek megtekintésére végett elmaradván. — A zárandókat pécsi egyházmegyei tagjai is visszaérkeztek már, és pedig a szerdai nap folyamán. A visszatértek nem győznek eleget beszélni a pápa kegyességéről, kire a magyar zárandókat igen jó hatással voltak. A olaszországi tartózkodás kellemét csak egy körülmény zavarta s ez az olasz szakácsművészet, mely zsin helyett olajat használt. Jó lehet — az olasznak.

Pejacsevich Miklós gróf budapesti halpáncsnok csütörtökön este a helyőrség megszentelése városunkba érkezett honnan pénteken d. e. elutazott.

Törvényszékünk elnöke: Sável Kálmán csütörtökön este érkezett meg családjával városunkba s addig, míg alkalmas lakásra talál, a „Hűj” vendéglőn vett szállást. Sável Kálmántól a szegsárdi törvényszék Babics Mihály bíró vezetése alatt maít vaifénap barcsuzott el, tiszteletére pedig a bírói és ügyvédi kar f. hó 5-ikén a szegsárdi kaszinóban busu-estélyt rendezett, melyen vidékről is sokan vettek részt. Törvényszéki elnökünk szívesen üdvözöljük városunkban. A hivatal, melynek élére állítottuk, Székely János h. elnök kezébe, tehát jó kézbe veszi ár: Reméljük, hogy a mikédséhez kötött reményeknek meg fog felelni.

Városi bizottsági tagja az elhunyt Herczeg István helyébe, idős Vidakovich György ellenében Károly Ignác esperes-plebánus választott meg.

A budapest-pécsi vasúttársaságra vonatkozólag lapunk múlt számában egy felszólítási közöltelet, melyre péntek d. e. Tualy üzletigazgató urtól terjedelmesebb válasz érkezett hozzánk, mit azonban az idő rövidsége miatt jövő számunkra vagyunk kéaytelenek halasztani:

Egyházi zene. G l a t t Ignác szentszéki jegyző a megyes püspök akaratából Regensburgba megy az egyházi zene tanulmányozására. Fávollésében M o l n á r Győző nádaszi káplán végdi mint helyettes, a szentszéki jegyző teendőit.

A sétatangverseny, mely az 52. gy. e. zenekara által a katonai zenekarok karmesterai nyugdíjalapja javára holnap, vasárnap délutáni 5 órakor a Hattyu-teremben rendeztetik, műsora a következő zenedarabokból áll: 1) Magyar nyitány, Weichstertől. 2) Nocturne, a nyáréji álomból, Mendelssohn-Bartholdytól. 3) IX. Concert hegedűre Beriot-tól. 4) Középrez s Presto, a 7-ik szimfóniából, Beethoven-tól. 5) Concertino klarinetre, Weber K. Mária-tól. 6) Románc puzonra Rippl-től. 7) „Mű-Album,” fantázia, Hopf-tól. 8) Első finále „Lohengrin”-ből, Wagner R.

tol. Helyérak: Ülőhely 50 kr., állóhely 30 kr. Jegyek előre váltthatók Valentin Károly fia könyv- és zeneműkereskedésben s a pénztárnál.

A pécsi székesegyház restaurálásáról az „Egyetértés” megemlékezzen és felemlítve, hogy a kápolnák festésénél magyar művészek is kaptak megbízást, így folytatja: Nem kisebb művészek vállalkoztak a két kápolna ekítésére, mint Lotz Károly és Székely Bertalan. A kompozíciók egész sorát készítik s e freskók a legjobbak közé sorakoznak, a mit hazánk a nagystíli képészet terén felmutathat. Lotz Károly már elkészült az óriási katonokaal. Ugyanazon lendület, a historiai stílus ugyanazon nagyszabása nyilvánul a jelenetekben, mint az operaház helys menyezet-képén az „Olympus”-on. A kápolna, melyet a mester e művekkel díszíteni fog, az „Oltári szentség” dicőstítésre szolgál. Maga az oltárkép, mint főmű, ezt ábrázolja. A kompozíció rendkívül gazdag, számos alakkal. Krisztus a trónján ül; balra tőle Márta, József és János apostol, jobbra keresztelő s. János, Péter és Illes próféta állanak. A kép alsó részében két lebegő angyal képezi az átmenetet, kik a szentek és üdvözültek egész seregét vezetik fel a magasba. E szentek közt vannak: István király, szent László, Imre herceg, Margit, Erzsébet és mások. S e lebegő csoport a sirból kikelők által egyre szaporodni látszik. Minden egyes alak a hagyományos tipikus vonások dacára, melyeket a művészek föl kell használnia, rendkívül éleltesek és Krisztus valamennyi közül fenséges nyugalma által válik ki. A kápolna falait köröskörül az oltári szentségre vonatkozó ó- és új-testamentumi jelenetek fogják elfoglalni. Mindmegannyi sok alakból álló kompozíciók ezek. A „Kánaán megnyegző” a csoportosított igazi remeke, szintely mozgalmas a „Csoda kenyérről” című kép, mely Jézust a pusztában éhezéssel timent föl. A „Krisztus Emmausban” című, melyen a két tanítvány fölisméri a kenyérről mestert, valamennyi közt a legeredetibb felfogású. Az ó-testamentumból vett jelenetek közt láthatók: „Isten, a mit az élet fájat ülteti”, továbbá „Melhizedek borral és kenyérral kínálja Abrahamot”; Dávid király és Aeon szintén szerepel, valamint Illes próféta a mint tézés székereen főláll az égbe. Végül a falak felső részén köröskörül harminc szentnek medallion-képe fog ékeskedni. Mind e műveket Lotz Károly maga fogja festeni s banatol egyenlő képírásunk e kompozíciókkal is nevezetes lendületet kap.

A jogasz-bál rendezésege már szét küldte a meghívókat. A kik tévedéseoi jegyet nem kaptak, és arra igényt tartanak, forduljanak a rendezőséghez (Lyceum-épület II. emelet).

Felolvasás volt vasárnap d. u. a kereskedő ifjak együtletének. A felolvasást szép számu közönség előtt Loewy Lipót orvos tartotta. „A hygienia feladata a társadalomban” címmel. — Mikor még Fürst Gyula ült volt az egylet titkára, a hírlapok mindig megkapták az előleges tudósításokat az ifj felolvasásokról és általában az egyleti ügyekről. M o s t e z nem tartják szükségesnek. Hjan! Mas emberek, más szokások.

Taviró-vonal létesítetett Pécs és Szegsárd között. A Rózeneső állomások: Pécsvárad, Nadas, Hidas, Bonyhád, Kakasi.

Uj ügyvéd. Dr Ormay Gyula Tamásiban ügyvédi irodát nyitott.

Az ahileta-klubból. Mozgalmas élet van az ahileta-klubban, mióta Benedek Gyula vívó tanár Szabadkáról városunkba érkezett. A vívó leckeiken igen élénk képet nyújt a klub gyakorló helyisége; már a gyakorló órák kezdete előtt kisebb-nagyobb csoportokban kombinálják a vívás nem művészetét a kétféle sötétos ingu ahileták; csattognak a pengék, sivatnak a „quart”-ok, pufognak a „riposztok” és „kontrák” — míg a nyüzsgő csoportok a mester vezényszavára szafályos csapatba alakulnak: Meglepi az a haladás, amit már ilyen rövid idő alatt is lehet tapasztalni a tanítványokon. Különösen a könnyedség, rugóknység és az elegancia az, amit a kardvívásból el akar sajátítani a mester a tanítványokkal s hátrán mondhatjuk: sikerrel. Már maga a modor, melylyel a tanórát tartja, elég arra, hogy a kedvet, sőt hogy az ambítiót és a vetélkedési vágyat is felébressze az ahiletáiban. Valóban elismeréssel kell adoznunk Benedek ur tanmódszerének és buzgalmának, melylyel az ő művészetét köztünk terjeszti. Az előadások alkalmával gyakran láthatni a karzatban bájos hölgy-alakokat, akik nagy érdeklél nézik végig a vívást s nem egy derült meselnyt vagy néha elszőnyűnködő sóhajt csal ajkaira egy-egy sikeresen alkalmazott „demi cerele”. Obzjandó volna, ha hölgyeink közül szintén vállalkoznának a sport e nemcs ágrára, különösen a „fleuret” vívására, mely az abban előforduló bájos és elegans mozdulatok miatt, különösen az újabb időben a szép nem között nagy kedveltségnek örvend.

Pécsi zenemű. „Verseny-polka” címmel Hofer Károly székesfehérvári kárekes és városi zenetanár sikerült tuncdarabot írt, mely csinos kiállításban meg is jelent. Ára 60 kr.

A himlő az elmúlt hónapban járványyszerűen Meződ, Jágónok, Vásáros-Dombó, Hórnyek, Vasznyok, Kópács, Daróc, Laskó, Darázs, Herzeg-Márok; Kisfalud községekben pusztított. — Szükséges volna az egész megyére kibátó, szigorú óvrendszabályokhoz nyulni, mert a veszély sokkal nagyobb, mint gondolnók.

Vitas hidügy. Kacsota község lakossága a szénabördés megkönnyítése céljából a budapest-pécsi vasút mellett a vasuti hidhoz csatlakozólag az üzletgazgatóság tudta nélkül hidat építtet, mely a vasuti hidat veszélyezteti. Az ügy a szentlőrinci szolgabírótság elé került, amennyiben az igazgatóság a hidépítés bezüntetését kérte, a szolgabíró kimondta, hogy az új hid a vasuti hidra nézve nem veszélyes, mert szerinte a hidátólús elég nagy ahhoz, hogy vitorlórés ne legyen. Ennek ellenében az igazgatóság a közg. bizottsághoz fordult, kimutatta, hogy nem a hidátólús kicsinségében, hanem az új hidfalazat elégtelenségében van a veszély s kéri, hogy az ellenfalak hosszában a patak fenekét az alámosás meggátlása céljából kövezettel kelljen Kacsota községnek ellátatni. A közg. bizottság a vasuti igazgatóság kérelme értelmében határozott.

Szegszárdi törvényszéki elnökké Siebenfreund Béla budapesti büntető járásbíró nevezetett ki.

† **Percel István, Tolnavármegye volt főispánjának** temetése november hó 30-án ment végbe Kis-Kajdacsra, a boldogult által építtet családi sírköve alá. A végtszességen részt vett — lehet mondani — az egész Tolnavármegye. A temetés megkezdése előtt Tolnavármegye részvételt Simonovics Léla ahspán nagyszámú küldöttség élén fejezték be az elhunyt

özvegye előtt. A gyászszertartást Péchy József tollal préposi végezte Szánthó Zsigmond kajdaci, Onczay Geza dr németkeéri, Német János volt agrári plébánosok s a tolnai és kajdaci káplánok segédletével. A szertartáson a szegszárdi és kajdaci dalárda felváltva énekeltek. Az elhunyt jeles férfiú 85 évét élt, részt vett a szabadságharcban karddal kezében az orozari fegyvertényénel s mint országgyűlési képviselő Debreczenben, majd Szegedig kísérve a kormányt. Az alkotmány helyrálállítása után ismét képviselő lett s mint ilyen nyerte főispáni kinevezését, mely tisztét csaknem tíz éven át viselte. A király kegye a Lipót-rend lovagjává tette. Nyugodjék békében. — A Percel-családnak másik sarja is kidölt az élok sorából. E sarj újabb Percel Miklós, Percel Móritz tábornok fia, ki az emigráció alatt Brusszában született s kit később Percel Miklós, városunk országgyűlési képviselője fiává fogadott. A boldogult 36-ik évében Baján halt meg november 23-ikán. — És hogy a gyászszöru még sötétebb legyen, szömozuan jelenjünk, hogy bonyhádi Percel Rozália, Percel Sándor tolnamegyei volt alispán leánya meghalt Szegszárdon 43-ik évében. Béke poraira.

Uj vasuti menetrend. A budapest-pécsi vasút igazgatósága értesíti lapunkat, hogy f. hó 20-ikától kezdve a budapest-pécsi vasuton uj menetrend fog életre lépni, mely szerint Pécsről indul a 301 számú vonat délelött 11 óra 59 percek, Budapestre érkezik (a központi pályaudvarra) este 8 óra 32 percek, Budapestről indul reggel 8 óra 50 percek, Pécsre érkezik délután 4 óra 23 percek. — Tagadhatatlan, hogy ez uj intézkedés szerint közlekedésünk Budapesttel valamivel gyorsabba vált. Ebben azonban nincs köszönet, mert mit ér az, ha Pécsről később indulva vanmivel rövidebb idő alatt ugyan, de este 7,9 órakor érünk Bpestre, hol már ekkor mit sem végezhetünk. Tekintetbe véve, hogy a vasutgazgatóság ez ügyben intézkedett és pedig nem a közönység előnyére, intézkedése határozottan megrovandó. Ha ez a felelet a közönység körében megindult mozgalomra, mely a vasutláraságtól csak oly intézkedéseket kíván, minők: gyors-, személy- és éjjeli vonatok, szakadatlan szűskötetés a többi vasutvonalakkal, méltányos teher- és személyszállítás, melynek nagyon is méltányosak, annyira, hogy a társaságnak becsületheli kötelessége lett volna azokat már rég és önmagától kezdeményezni, ugy ezen felelettel a maliciát elvitatni nem lehet. Vajon meddig fog még e társaság egy nagy országárs lakosságával ujat huzni s a vasutat, a civilizáció ez áldását örökös botránnyókké aljasítani — arra, azt hiszük, városunk és megyénk lakossága s az erre hivatott tényezők rövid időn meg fognak felelni.

Hymen. Széchenyi Rezső gróf Somogy megyében eljegyzte Herberstein Mária grófnét.

Az izr. nöegylet 3-án tartott táncmulatsága igen látogatott volt s bizonyára még látogatottabb lett volna, ha a rendezőség jónak nem látta volna arra csupán kebelbelieket meghívni. Tudva, hogy a főispán is szándékozik e mulatságon részt venni, a mint hogy részt is vett, az aranyifjuság számos tagja megjelent volna azon, de meghívó hiányában keánytelének voltak otthon maradni. Az ily exclusivitást a rendezőség részéről lehetetlen nem helyteleníteni. — A mulatság tiszta jövedelme az 522 frt 41 kr bevételből 339 frt 32 kr. Felülfizettek: 1.

G. 8 frt, Honig (Sásd), M. E., J. J., Dr. Schwartz Józsefné, Jánosi Engel Sándor, Krausz Lajos, Schaffer Béla 5—5 frt. Dietrichstein Károly 4 ft. Hammerer, Krausz Abraham, Oblath, Engel Mihály, 3—3 frt. Lieb József, Lackenbacher Alfréd, Deutsch Adam, Alt Klára, Rosenfeld, Engel Gyula, Kraus Mór, Lövy Jakab, Klíngenberg, Dr. Mendiné, Alt Julia 2—2 frt. Engel Zsigmond, Weisz Jakab (Bécs), Kiss Zsigmond, N. N., Engel Lajos, Szirmai Arthur, Engel Vilmos S Engel (Szt. Lőrinc), Brack (Budapest), Ullmann Károly, Paunccé, Mandelbaumné, Rosner (Budapest), Reif Lajos Dr. Lövy, Spitzer, Scheidler, Grünhuth Kálmán, Jusztusz József, Dr. Kaufer, S. Kaufer, 1—1 frt, összesen 102 frt. Schulhof Róza.

A városi közegészségügy a tisztó főorvosnak a esütörtökön tartott közgazgatási bizottsági ülésben felváltott jelentése szerint novemberben kedvezőtelenebb volt, mint októberben, amennyiben egy a meg betegedések, mint a halálozások száma kissé emelkedett. A kórházakban ápolatott 392 beteg (októberben 349), ezek közül meghalt 16 (e számból 11 az idegenekre esik), Élve született 88 gyermek, meghalt 76 egyén, az idegenek leszámításával tehát több született, mint meghalt, 23 mal. Házasságra lépett 28 pár. Halva született 6 gyermek.

Halálozas. Kováts Józsefné született Plichta Teréz meghalt 7-ikén, 46-ik évében. — Ratman János pénzügyigazgatósági tisztviselő meghalt 9-én, 42-ik évében. — Tiefenbacher Nándor városi bizottsági tag kis leánya Etelka meghalt 5-én, 4-ik évében.

A kirakatok idejét éljük. A hány üzle, lehet mondani annyi kiállítás, igazán bámulatos, mily művészzettel tudják egyes kereskedőink kirakataikat összeállítani. Mentől kevesebb helyen, mentől többit és izlősebben elhelyezni, hogy mutasson és vonzzon egyuttal, ez a fő szabály, és üzletmebenünk követik is e szabályt, hogy igazán öröm nézni. Sok üzlet előtt egész sereg kíváncsi nézi a szebbnél szebb hivatott tárgyakat. Különösen sokat mutat Kőszl János esemege és fűszer-üzletének kirakata a város-ház épületében, mely a legnagyobb nyenc elismerését is megérdemli, azután Pacher E. látványosságai és különösen szép gyermekjátékait a Király-utcabán Engel, Engeszer, Reinfeld, Alt és Böhm, Nick, Pollak, Schönwald Imre, Grünbaum Albert, Scheibner János stb. kirakata, kik annak összeállítására igazi műgondot fordítanak. Csak aztán meg legyen az eredménye!

Maraza contra Kekesd. Maraza község lakói a rendes nrszágot mellőzésevel Kekesd község határában egy rövidebb dűlő utat használtak sok ideig. A kekésdiék megunták a dolgot és a közlekedést megtagadták. Az ügy pörre került és a pécsvári járásbírósg Marazát visszahelyezte „jogába” (?) A kekésdiék tovább vitték az ügyet és a kir. tábla a járásbírósg ítéletét feloldotta, a közg. bizottságra bízva annak megállapítását, vajon a kérdéses ut nyilvános-e? A hétfőn tartott közg. bizottság kimondta, hogy a kekésdi utnak nincs nyilvános jellege.

Olcsó az emberélet. Wagner (Portner) Ferenc diakovári születésű úvegáruanyozó — kávélegény volt Pécsét, mikor is szerelmi viszonyt szöött egy Werhsing Ilka [nevű szolgálóval. Wagner később elment Pécsről, hétfőn azonban visszatért ide Nagy-Kaniszárol kedvese látogatására és együtt elmentek mulatni.

Hajnalfélő ezobát kérték a „Mátvás Király” vendég-lőben, meghagyva a szolgának, hogy őket 8 órakor keltse fel, mert el akarnak utazni. A szolga be is ment 8 órakor, de ekkor elutasították. Később a kissé kiynilt ajtón nyözörögés hallatszott ki, a háziak behatoltak a szobába és ott találták Wagnert az ágy előtt paplanba burkolódzva megholtan, alatta a kilött revolverrel, a leányt pedig az ágyban, véreben fetrengve. A rémtettet Wagner követte el, mint azt az asztalon hagyott általa írt több rendbeli nyított írás bizonyítja és pedig szerelmi féltékenységből. A férfi 3 lövést tett magára, 2-öt a fejébe, egyet szívébe; a leányra pedig 2-öt, mindkettőt a fejbe, melyek közül egy még az nap kivétett a kórházban, hol ápolatják. A férfi hullája szerdán boncoltatott fel. A A vendég-lőben a lövéseknek semmi nesze sem hallatszott.

Érdekes esetről ír a „Kaposvár”, mely meggyözően bizonyítja, hogy mily kárt okozhatnak a lelksismeretlen hírlapi közlemények. N é v y József a marcali közjegyzőre bünyözéből kifolyólag a kaposvári törvény-szék és a kir. ítélő tábla 6 havi fogházbüntetést rótt. Az ítélet megfellebbeztetvén, a lapok nem sokára egy közleményt hoztak, mely szerint a két alsóbírósg ítéletét a kir. Curia is helyben hagyta, mire Névy hivataláról lemondott. Később kiderült, hogy a lapok közlése e tévesek voltak, mert az ügy a Curian még nem referátatott, mire Névy lemondását visszavonta ugyan, de ekkorára már lemondását az igazságügyminiszteriumban elintéztette.

Az „Amerikai Nemzetör” című s New-Yorkban magyar nyelven megjelenő hetilap január 1-vel 5-ik évfolyamát kezdi meg. E lap ez uj évfolyam kezdetén ismét életrealóságát bizonyítja, mert mindama nébészékek mellett, melyekkel a távol tengereltuli földrészen küzdeni kellett, fennáll és hivatását, melyet eddig lankadatlan buzgalommal és kitaró erélylyel végezt, épen olyan mértékben, sőt ha a körülmények engedik, még nagyobb szorgalommal fogja vezetni. Az „Amerikai Nemzetör”-re távol hazánktól nagy szüksége van a magyarságnak; szüksége van a nemcsak az, de számtalan okból. Az „Am. Nemzetör” az, mely a külföldön élő magyarság javára mindenkor sikra száll. Polgártársainkat folyton inti a kivándorlástól s hasábjain minden kínálkozó alkalomkor meggyöző érvekkél bizonyítja, miszerint Amerika sikos talaj a magyarnak és oda neki nem szabad menni, ha itthon pusztán száraz kenyere van is. Az „Amerikai nemzetör” egész valójában megfellebbeztetvén az emeltek s ezul is kilátásunk van arra, hogy come mellett a szép cőt sem téveszti szem elől. Tollal védte, tanácsal segítette a hozzá forduló magyarokat s a mi fő és a mire az „Am. Nemzetör” vezetői büszkéek: tözsgyökeres magyarok és lapjuk velük együtt mind végig az marad. E lapot, mely a külföldön majdnem egyedül áll, minden magyar polgárnak, de legkivált papok tanító, megyei és városi előljárók, valamint casinók, takarékpénztáraknak és egyesületeknek meleg pártfogással e kölesli kötelessége támogatni és terjeszteni. Nagy örömmel látók, ha arra tömegesen előfizetnek. A lap előfizetési ára 1 évre 5 frt, mely o. é. ben ajánlott levél utjn legcélszerűbben: Amerikai Nemzetör. 149. E. 4th Str, New York küldhető el.